

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Навчально - науковий інститут бізнесу і менеджменту

Кафедра організації виробництва, бізнесу та менеджменту

ВЕЛИКОЦЬКА НАТАЛІЯ ОЛЕКСІВНА

**Реферат
кваліфікаційної (магістерської) роботи**

**УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА І
МЕНЕДЖМЕНТУ В ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА НА
ПРИКЛАДІ СОНЯШНИКА**

*спеціальності 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Менеджмент і адміністрування»)*

Харків – 2019

Кваліфікаційна (магістерська) робота є рукописом.

Робота виконана в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат наук з державного управління, доцент,
Белоусова Олена
Станіславівна,
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Захист відбудеться 14 грудня 2019 р. на засіданні екзаменаційної комісії у ХНТУСГ за адресою: 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44, ауд. 105

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

Актуальність теми. Сільськогосподарське виробництво є не від'ємною частиною повсякденного життя людей. Одна із важливих аграрних галузей є рослинництво. Управління виробництвом продукції рослинництва має певні особливості, котрі залежать від різних чинників. Тому, що саме рослинництво забезпечує населення продуктами харчування, тварин – кормами, а промисловість сировиною.

Підвищення економічної ефективності господарської діяльності передбачає збільшення виробництва і підвищення якості продукції, але в цей же час повинно знизитися матеріальні затрати на одиницю продукції та затрати праці. Щоб вирішити цю проблему потрібно вміти правильно застосовувати теоретичні основи, досвід передових підприємств у сфері організації виробництва продукції рослинництва та на цій основі вдосконалювати управлінські процеси.

Питанням вдосконалення управління організації виробництва і менеджменту в галузі рослинництва присвячено чимало наукових праць вітчизняних економістів-аграрників, зокрема І.Ф.Баланюка, П.С.Березівського, В.Г.Галанця, Т.Г.Дудара, Й.С.Завадського, І.Г.Кириленка, І.І.Лукінова, В.Я.Месель-Веселяка, О.М.Онищенко, П.Т.Саблука, Г.В.Черевка, Л.О.Шепотько, О.М.Шпичака, В.В.Юрчишина та багатьох інших. Теоретичні проблеми управління підприємствами розробили такі зарубіжні вчені: М.Альберт, Г.Десслер, П.Друкер, М.Мескон, Ф.Хедоурі.

Їх праці стали основою дослідження теоретичних аспектів організації виробництва і менеджменту. Але поява нових технологій, посилення конкурентної ситуації

на цільовому ринку спонукають до продовження досліджень в даному напрямі та пошуку напрямів удосконалення організації виробництва і менеджменту в галузі рослинництва. Для більш предметного вивчення нами обрана найбільш рентабельна культура в Україні та найбільш проблематична з точки зору можливої частоти її в сівозміні без шкоди для ґрунту - соняшник

Метою досліджень є обґрунтування напрямів підвищення рівня організації виробництва та менеджменту у галузі рослинництва в цілому та соняшнику зокрема на прикладі конкретного підприємства.

Для досягнення поставленої мети були вирішені наступні **завдання**:

- систематизація наукових здобутків вітчизняних та зарубіжних вчених в напрямі удосконалення організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва;
- проведення аналізу організаційно-економічної характеристики підприємства за три роки;
- обґрунтування шляхів покращення виробничої діяльності для досягнення кращих економічних показників роботи господарства в ринкових умовах;
- визначення впливу факторів на організаційну структуру підприємства;
- сформулювати рекомендації більш раціонального використання наявного ресурсного потенціалу підприємства в тому числі і при виробництві соняшнику.

Об'єктом дослідження є удосконалення процесу організації виробництва і менеджменту у галузі рослинництва сільськогосподарського підприємства

Предметом дослідження є теоретичні, аналітико-дослідницькі та проектно-рекомендаційні аспекти проблеми удосконалення організації виробництва і менеджменту в галузі рослинництва на прикладі соняшника.

Методи дослідження включає систему статистико-економічних методів в поєднанні з теоретичними

аспектами формування шляхів вдосконалення організації управління виробництвом господарства. У процесі дослідження використано такі основні методи: системно-структурний та абстрактно-логічний (для теоретичних узагальнень результатів аналітичних розрахунків і формулювання висновків); аналізу і синтезу (для деталізації об'єкта дослідження через його поділ на окремі складові та зведення результатів їх вивчення в одне ціле); метод порівняльного аналізу (для обґрунтування застосування окремих інструментів регулювання виробничих і управлінських відносин); економіко-статистичний – групування, кореляційно-регресійний аналіз (для виявлення впливу чинників на окремі його критерії); розрахунково-конструктивний (в опрацюванні стратегії розвитку).

Інформаційною базою досліджень були річні звітні данні сільськогосподарського підприємства, матеріали Державної статистики України та Луганської області, інформаційні джерела з менеджменту, економіки, організації виробництва в сільському господарстві, результати власних розрахунків та спостережень автора, матеріали наукових публікацій.

Наукова новизна одержаних результатів кваліфікаційна (магістерська) робота полягає в теоретично-методичному обґрунтуванні та опрацюванні напрямків удосконалення організації виробництва галузі рослинництва. А саме:

удосконалено:

- механізм управління виробництвом продукції рослинницького напрямку, що включає чотири функції менеджменту, а саме планування, організацію, мотивацію та контроль та направлене на максимальне використання внутрішнього потенціалу з метою формування стійких конкурентних переваг.

набуло подальшого розвитку:

- встановлення взаємозв'язку організації виробничого процесу та менеджменту сільськогосподарського підприємства;

- систематизація інструментарію ефективного сільськогосподарського виробництва продукції рослинництва;

- формування стратегічних напрямів розвитку виробництва рослинницької продукції на прикладі соняшнику для сільськогосподарського підприємства сучасного типу.

Практичне значення одержаних результатів.

Кваліфікаційна (магістерська) робота виконана на замовлення сільськогосподарського підприємства. Висновки та пропозиції, одержані в результаті дослідження, спрямовані на ефективну роботу виробничої діяльності та на прийняття конкретних управлінських рішень у галузі рослинництва в цілому та соняшнику зокрема, щодо більш раціонального використання ресурсного потенціалу підприємств..

Апробація результатів дослідження. Основні положення, найважливіші результати дослідження, висновки та пропозиції автором кваліфікаційної (магістерської) роботи оприлюднені в виступах на 3 міжнародних конференціях, а саме: XXXII Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації» (31 січня 2018 р., м.Переяслав-Хмельницький), II міжнародній науково-практичній конференції «Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матеріали» (Полтава, 2018), Міжнародній науково-практичній конференції «Управління соціально-економічних систем» (Харків, 2018) з відповідними публікаціями в матеріалах конференцій. Підготовлено та опубліковано у співавторстві дві наукових статті, що

увійшли до Вісника студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. Частина наукових досліджень за даною роботою стали основою для підготовки студентської наукової роботи для участі у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт в 2018 році, при захисті якої автори посіли III місце та за результатами досліджень отримали довідки від впровадження результатів дослідження від Відділу агропромислового розвитку районної державної адміністрації та сільськогосподарського підприємства.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна (магістерська) робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Вона виконана на 101 сторінці комп'ютерного тексту, містить 21 таблицю та 12 рисунків. Список використаних джерел налічує 85 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

У першому розділі «Науково-теоретичні аспекти економічного стану галузі рослинництва» розглянуто: методичні основи організації виробництва та менеджменту; особливості та сучасний стан галузі в умовах ринкових відносин; досвід зарубіжних країн у вирішенні проблем галузі рослинництва.

У другому розділі «Сучасний рівень організації та менеджменту у рослинництві сільськогосподарського підприємства приділена увага оцінці організаційно-економічного стану підприємства, організації його виробничих процесів в галузі рослинництва та проведено аналіз економічної ефективності виробництва соняшнику за діючого технологічного підходу.

У третьому розділі «Перспективи підвищення рівня організації виробництва та менеджменту у галузі рослинництва запропоновано напрями вдосконалення організаційної структури та структури управління сільськогосподарським підприємством; шляхи підвищення прибутковості галузі рослинництва та сформовані рекомендації з більш раціонального використання наявного ресурсного потенціалу та формування стратегічних напрямів розвитку виробництва рослинницької продукції на прикладі соняшнику для сільськогосподарського підприємства сучасного типу.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній (магістерській) роботі здійснено теоретичне узагальнення аспектів організації виробництва та менеджменту в галузі рослинництва з деталізованим вивченням процесу виробництва соняшнику та запропоновано механізм управління виробництвом продукції рослинницького напрямку, що включає чотири функції менеджменту, а саме планування, організацію, мотивацію та контроль та направлене на максимальне використання внутрішнього потенціалу з метою формування стійких конкурентних переваг.

Результати дослідження зведено в наступні розрахункові та теоретичні узагальнення:

1. Організація сільськогосподарського виробництва спирається на дані біологічних і сільськогосподарських наук. Та включає в себе систему заходів з організації і планування продуктивних сил, організації виробничих процесів, проведення аналізу і планування економічних результатів виробництва та реалізації продукції. При цьому мають бути дотримані такі головні принципи як , використання різних форм господарювання, ведення виробництва на основі комерційного госпрозрахунку, інноваційний розвиток господарства, економії живої та уречевленої праці, підвищення показників економічної ефективності та забезпечення конкурентоздатності продукції на цільовому ринку. Загалом, організація сільськогосподарського виробництва, як економічна наука, передбачає вивчення закономірностей раціональної побудови, планування і економічно ефективного ведення виробництва на сільськогосподарських підприємствах та в їх об'єднаннях з метою отримання максимального прибутку з врахуванням об'єктивних законів розвитку природи і суспільства.

2. Сучасні тенденції розвитку галузі рослинництва передбачають глибші знання, не спрощення технологій, а обґрунтоване використання природних умов, раціональне застосування тієї чи іншої системи обробітку ґрунту та інших агротехнічних заходів, що забезпечують зменшення собівартості продукції, з одного боку, та екологічну безпеку виробництва – з іншого. Ці технології потребують не тільки високоякісного насіння сільськогосподарських культур, але сортів і гібридів із заданими параметрами, які враховують усі особливості ґрунтово-кліматичних умов зони вирощування, систем обробітку ґрунту, сівби, внесення добрив, застосування засобів захисту рослин, а також вимог ринку до якісних показників продукції.

3. Поглиблене дослідження організації виробництва сільськогосподарської продукції та менеджменту здійснили на основі діючого сільськогосподарського підприємства, що вирощує достатньо великий спектр сільськогосподарських культур на загальній площі сільськогосподарських угідь підприємства що досліджувалося, становить 2835 га. Основну їх частину складають технічні культури – 59%., а саме соняшник.

Має вигідне територіальне положення, знаходиться в Лісостеповій зоні, має сприятливі кліматичні умови для вирощування таких сільськогосподарських культур, як зернові культури, цукрові буряки, овочі, олійно-жирові культури; господарству характерне просте відтворення, що вимагає пошуку резервів підвищення ефективності та впровадження інтенсивних агротехнологій.

4. Пропозиції підвищення якості виробництва соняшнику сформовані на основі використання в процесі виробництва сучасних високоврожайних гібридів, якісного насіння соняшнику, протруювання насіння з одночасним обробленням стимуляторами росту та мінеральними добривами, дотримання заздалегідь запланованої

сівозміни, дотримання агротехнологічних термів та забезпечення збалансованого поживного режиму.

5. Механізм управління виробництвом продукції рослинницького напрямку включає чотири функції менеджменту, а саме планування, організацію, мотивацію та контроль та направлене на максимальне використання внутрішнього потенціалу з метою формування стійких конкурентних переваг.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ (МАГІСТЕРСЬКОЇ) РОБОТИ

1. Великоцька Н.О. Фактори визначення операційних пріоритетів вирощування сільськогосподарських культур в системі стратегічного управління / О. Пахуца, Н. Великоцька // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації: Матеріали XXXII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 31 січня 2018 р., м. Переяслав-Хмельницький. - Переяслав-Хмельницький, 2018. - Вип.32. - С.140-144.

2. Великоцька Н.О. Органічне сільськогосподарське виробництво – можливість сучасності/ О.В. Дудник, Н.О. Великоцька // Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики: матеріали II міжнародної науково-практичної конференції. – Полтава, 2018. – с. 190-192

3. Великоцька Н.О. Теоритичні основи і показники ефективності сільськогосподарського виробництва/ О.П.Пахуца, Н.О. Великоцька // Управління соціально-економічних систем: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. – Харків, 2018. – с. 74-77.

4. Великоцька Н.О. Роль системи менеджменту якості на підприємстві в забезпеченні його конкурентоспроможністю/ О. Пахуца, Н. Великоцька // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського

національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2018.-Вип. 2. – с. 47-49.

5. Великоцька Н.О. Конкурентоспроможність та конкурентні переваги аграрних підприємств / О. Пахуца, Н. Великоцька // Вісник студентського наукового товариства навчально-наукового інституту бізнесу і менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства: збірник наукових праць. – Харків: ХНТУСГ, 2018.-Вип. 2. – с.36-37.

АНОТАЦІЯ

Великоцька Н. О. Удосконалення організації виробництва і менеджменту в галузі рослинництва на прикладі соняшника

У кваліфікаційній (магістерській) роботі були розглянуті науково-теоретичні аспекти економічного стану галузі рослинництва, проведено оцінку вітчизняного та зарубіжного досвіду інструментарію ефективного сільськогосподарського виробництва продукції рослинництва, здійснено аналіз виробничих процесів конкретного сільськогосподарського підприємства з детальним вивченням особливостей процесу вирощування соняшнику. За результатами проведеного дослідження автором сформовано та обґрунтовано доцільність використання механізму управління виробництвом продукції рослинницького напрямку.

Ключові слова: ефективність, економічна ефективність виробництва соняшнику, технологічна карта, менеджмент, організація виробництва.

SUMMARY

Velikotska N. A Improvement of the organization of production and management in the field of crop production on the example of sunflower

In the qualification (master's) work were considered scientific-theoretical aspects of the economic state of the crop industry, an assessment of domestic and foreign experience of tools for effective agricultural production of crop production, an analysis of production processes of a particular agricultural enterprise with a detailed study of the characteristics of the cultivation process. According to the results of the research, the author formed and substantiated the feasibility of using the mechanism of production management of crop production.

Key words: efficiency, economic efficiency of sunflower production, technological map, management, organization of production.

Комп'ютерний набір і верстка
Н.О. Великоцька

Підп. до друку .12.2019. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк
офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл.-вид.арк.0,9. Тираж 10 прим.
Замовлення № ___

Надруковано в КП «Міська друкарня»
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44
Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія ДК № 3613 від 29.10.2009р.